

Gustík kovářem

verze A

Přečti si text a ujasni si, co znamenají slova v závorkách.

Byl jednou jeden malý kluk. Vyrůstal v chudé rodině s dalšími šesti bratry a dvěma sestrami. On byl nejmladší. Tak se není čemu divit, že to byl klučina hubený (VYŽLE). V rodině panovala tradice (OBYČEJ), jak se dětem vybírala jména. Prvorozené dítě dostalo jméno od A, druhorozené od B a na našeho malého kluka připadlo písmeno G, a tak dostal jméno Gustav.

Gustík si rád hrál s ostatními dětmi na návsi - děti běhaly, křičely radostí (VÝSKALY), honily se, zkrátka dováděly. Na návsi měl kovářnu pan Kovadlinka. Gustíkovi kovářna učarovala. Rád se sem tam u kovářny objevil (NACHOMÝTL SE). Nejčastěji to bylo za nevlídného, studeného, vlhkého (SYCHRAVÉHO) listopadového počasí, protože tam bylo teplo. Díval se, jak pan kovadlinka pracuje s železem a nebylo to tak jednoduché. Do zvláštního ohniště (VÝHNĚ) se musel vyhánět vzduch (DMÝCHAT) takovým koženým měchem. Jednou se stalo, že učeň pana Kovadlinky nepřišel. Pan mistr byl mrzutý, že mu práce stojí. Gustík se nabídl, že rád za učně zaskočí. Celý den se činil, co mohl. Pan Kovadlinka se už nemračil, nebyl mrzutý, naopak se usmíval a Gustíka kolikrát pochválil. Gustík na to nebyl zvyklý, a tak se vždycky červenal (PÝŘIL SE) až za ušima. Teprve k večeru se došoural učeň. "No, jen počkej," začal zostra pan Kovadlinka, "takhle se chodí do práce? Za to tě čeká trest (PYKAT). Víckrát se mi tu neukazuj. Mám už jiného učedníka!" Tak se stal Gustík kovářským učněm. Sílil a za nějakou dobu se vyučil i kovářem.

Gustík kovářem

verze B

Přečti si text a z nabídky doplň vhodná slova ve správném tvaru: dmýchat, nachomýtnout se, obyčej, pykat, pýřit se, sychravý, výheň, výskat, vyžle

Byl jednou jeden malý kluk. Vyrůstal v chudé rodině s dalšími šesti bratry a dvěma sestrami. On byl nejmladší. Tak se není čemu divit, že to byl klučina hubený (_____). V rodině panovala tradice (_____), jak se dětem vybírala jména. Prvorozené dítě dostalo jméno od A, druhorozené od B a na našeho malého kluka připadlo písmeno G, a tak dostal jméno Gustav.

Gustík si rád hrál s ostatními dětmi na návsi - děti běhaly, křičely radostí (_____), honily se, zkrátka dováděly. Na návsi měl kovářnu pan Kovadlinka. Gustíkovi kovářna učarovala. Rád se sem tam u kovářny objevil (_____). Nejčastěji to bylo za nevlídného, studeného, vlhkého (_____) listopadového počasí, protože tam bylo teplo. Díval se, jak pan kovadlinka pracuje s železem a nebylo to tak jednoduché. Do zvláštního ohniště (_____) se musel vyhánět vzduch (_____) takovým koženým měchem. Jednou se stalo, že učeň pana Kovadlinky nepřišel. Pan mistr byl mrzutý, že mu práce stojí. Gustík se nabídl, že rád za učně zaskočí. Celý den se činil, co mohl. Pan Kovadlinka se už nemračil, nebyl mrzutý, naopak se usmíval a Gustíka kolikrát pochválil. Gustík na to nebyl zvyklý, a tak se vždycky červenal (_____) až za ušima. Teprve k večeru se došoural učeň. "No, jen počkej," začal zostra pan Kovadlinka, "takhle se chodí do práce? Za to tě čeká trest (_____). Víckrát se mi tu neukazuj. Mám už jiného učedníka!" Tak se stal Gustík kovářským učněm. Sílil a za nějakou dobu se vyučil i kovářem.

Gustík kovářem

verze C

Přečti si text a z nabídky doplň vhodná slova ve správném tvaru: dmýchat, nachomýtnout se, obyčej, pykat, pýřit se, sychravý, výheň, výskat, vyžle

Byl jednou jeden malý kluk. Vyrůstal v chudé rodině s dalšími šesti bratry a dvěma sestrami. On byl nejmladší. Tak se není čemu divit, že to bylo _____. V rodině panoval _____, jak se dětem vybírala jména. Prvorozené dítě dostalo jméno od A, druhorozené od B a na našeho malého kluka připadlo písmeno G, a tak dostal jméno Gustav.

Gustík si rád hrál s ostatními dětmi na návsi - děti běhaly, _____, honily se, zkrátka dováděly. Na návsi měl kovárnu pan Kovadlinka. Gustíkovi kovárna učarovala. Rád se sem tam u kovárny _____. Nejčastěji to bylo za _____ listopadového počasí, protože tam bylo teplo. Díval se, jak pan Kovadlinka pracuje s železem a nebylo to tak jednoduché. Do _____ se muselo _____ takovým koženým měchem. Jednou se stalo, že učeň pana Kovadlinky nepřišel. Pan mistr byl mrzutý, že mu práce stojí. Gustík se nabídl, že rád za učně zaskočí. Celý den se činil, co mohl. Pan Kovadlinka se už nemračil, nebyl mrzutý, naopak se usmíval a Gustíka kolikrát pochválil. Gustík na to nebyl zvyklý, a tak se vždycky _____ až za ušima. Teprve k večeru se došoural učeň. "No, jen počkej," začal zostra pan Kovadlinka, "takhle se chodí do práce? Za to budeš _____. Víckrát se mi tu neukazuj. Mám už jiného uředníka!" Tak se stal Gustík kovářským učněm. Sílil a za nějakou dobu se vyučil i kovářem.

Gustík kovářem

verze D

Přečti si text a pokus se některá slova/slovní spojení nahradit slovy vyjmenovanými (význam musí zůstat zachovaný).

Byl jednou jeden malý kluk. Vyrůstal v chudé rodině s dalšími šesti bratry a dvěma sestrami. On byl nejmladší. Tak se není čemu divit, že to byl klučina hubený. V rodině panovala tradice, jak se dětem vybírala jména. Prvorozené dítě dostalo jméno od A, druhorozené od B a na našeho malého kluka připadlo písmeno G, a tak dostal jméno Gustav.

Gustík si rád hrál s ostatními dětmi na návsi - děti běhaly, křičely radostí, honily se, zkrátka dováděly. Na návsi měl kovárnu pan Kovadlinka. Gustíkovi kovárna učarovala. Rád se sem tam u kovárny objevil. Nejčastěji to bylo za nevlídného, studeného, vlhkého listopadového počasí, protože tam bylo teplo. Díval se, jak pan kovadlinka pracuje s železem a nebylo to tak jednoduché. Do zvláštního ohniště se musel vyhánět vzduch takovým koženým měchem. Jednou se stalo, že učeň pana Kovadlinky nepřišel. Pan mistr byl mrzutý, že mu práce stojí. Gustík se nabídl, že rád za učně zaskočí. Celý den se činil, co mohl. Pan Kovadlinka se už nemračil, nebyl mrzutý, naopak se usmíval a Gustíka kolikrát pochválil. Gustík na to nebyl zvyklý, a tak se vždycky červenal až za ušima. Teprve k večeru se došoural učeň. "No, jen počkej," začal zostra pan Kovadlinka, "takhle se chodí do práce? Za to tě čeká trest. Víckrát se mi tu neukazuj. Mám už jiného učedníka!" Tak se stal Gustík kovářským učněm. Sílil a za nějakou dobu se vyučil i kovářem.

Z Českého národního korpusu (<https://korpus.cz/>):

Slovo	Kolikrát v milionu slov	Frekvence podle typu textu (absolutní počet výskytů)			
		beletrie	publicistika	oborová literatura	mluvený jazyk
obyčej	2,18	61	80	167	
dmýchat	0,02	1		5	
výskat	0,35		13	86	13
výheň ¹	1,24	124	87	38	2
pykat	3,04	67	130	29	1
pýřit se	0,02	5	1	1	
nachomýtnout se	0,03	1	3		
vyžle	0,07	130	5		2
sychravý	1,53	73	66	19	1

---

¹ Slovo *výheň* lze užít ve dvou významech - kovářské ohniště (v tomto významu je užito slovo v našem textu), nebo velké horko, žár. Tyto dva významy nejsou od sebe ve frekvenci odlišené.

Gustík kovářem

Práce s textem

1. Kolik dětí bylo celkem v rodině Gustíka?
2. Vymyslete jména pro Gustíkovy sourozence.
3. Proč byl Gustík hubený?
4. Proč se panu Kovadlinkovi zlepšila nálada?
5. Pokus se vymyslet, proč přišel učeň pana Kovadlinky pozdě?

Další otázky

1. K čemu je potřeba kovářské ohniště?
2. Proč se do kovářského ohniště často vhání vzduch?
3. Zkus odhadnout, jaká teplota je v kovářské výhni.